

Sygn. akt VII U 557/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 14 marca 2017 r. znak: (...)

1. oddala odwołanie,
2. przyznaje adw. W. L. od Skarbu Państwa – kasa Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych podwyższoną o podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

UZASADNIENIE

A. W. w dniu 21 kwietnia 2017 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 14 marca 2017 r., znak: (...) odmawiającej mu prawa do emerytury. Odwołujący wskazał, że urodził się w dniu (...) we wsi R. w powiecie (...) w województwie (...), gdzie jego rodzice posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni 16 hektarów. Stwierdził, że miał ośmioro rodzeństwa, które obecnie nie żyje i podniósł, że w 1943 r. zmarł jego ojciec a jego matka często chorowała, zaś kilku jego starszych braci wyjechało na tak zwane ziemie odzyskane. Oświadczył, że po ukończeniu 16-tego roku życia w 1948 r. uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Ł., do którego dojeżdżał rowerem. W 1953 r. został wcielony do zasadniczej służby wojskowej, a po rocznej służbie został zwolniony przedterminowo. W ocenie odwołującego, degradacja stanu jego zdrowia w okresie służby wojskowej spowodowała w przyszłości dłuższe okresy przerwy w zatrudnieniu (k. 2-3 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. w odpowiedzi

na odwołanie z dnia 15 maja 2017 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że odwołujący nie spełnia kryterium stażu, gdyż udokumentował jedynie 19 lat, 2 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W jego ocenie do stażu pracy ubezpieczonego nie zaliczono pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, ponieważ nie przedłożył dowodów wystarczających do uwzględnienia tego okresu. Wobec powyższego organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do emerytury (k. 5 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. urodził się w dniu (...) we wsi R. w powiecie (...), w województwie (...). W tej wsi jego rodzice posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni 16 hektarów.

w dniu 17 lutego 2017 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. o przyznanie prawa do emerytury (k. 116 tom V a. e.).

M. W. (1) -ojciec odwołującego- był podatnikiem z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego we wsi R. o powierzchni 13,75 ha w latach 1939-1941, zaś M. W. (2) -matka odwołującego – była podatnikiem w 1950 r. z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego o powierzchni 3,88 ha była (k. 11, 22 a. s.).

Ubezpieczony A. W. od urodzenia mieszkał ze swoimi rodzicami, a po śmierci ojca z matką we wsi R.. Jego rodzice posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni kilkunastu hektarów. Ośmioro rodzeństwa odwołującego pomagało matce ubezpieczonego przy pracy w gospodarstwie rolnym. Od ukończenia 16-roku życia ubezpieczony dojeżdżał rowerem do szkoły, do Ł.. Odwołujący w tym okresie pomagał matce przy pracy w gospodarstwie rolnym (zeznania świadka L. J. k. 100-100v i odwołującego 110-111 a. s.).

W dniu 17 lutego 2017 r. ubezpieczony złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do emerytury (k. 116 tom V a. e.).

Po rozpoznaniu wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wydał decyzję z dnia 14 marca 2017 r., znak: (...)na mocy której odmówił odwołującemu prawa do emerytury. Organ rentowy uzasadniając rozstrzygnięcie wskazał, że ubezpieczony nie udokumentował wymaganych 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz uzupełniających. W jego ocenie odwołujący udowodnił 19 lat, 2 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Do stażu pracy ubezpieczonego organ rentowy nie uwzględnił jego pracy w gospodarstwie rolnym, ponieważ brak jest zaświadczeń stwierdzających, że jego rodzice byli właścicielami gospodarstwa rolnego i wskazujących powierzchnię gospodarstwa oraz dokumentów potwierdzających, że opłacali składkę na ubezpieczenie społeczne rolników od dnia 1 lipca 1977 r., oświadczenia w sprawie nauki oraz zeznań świadków, którzy w sposób wiarygodny i precyzyjny potwierdziliby charakter wykonywanej przez ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym pracy. Organ rentowy do stażu pracy zaliczył odwołującemu min. okres zatrudnienia od dnia 1 września 1951 r. do dnia 31 października 1952 r. oraz okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 18 listopada 1953 r. do dnia 18 kwietnia 1955 r. (k. 118-119 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sądowych, w tym aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd również oparł się na zeznaniach świadka L. J.

i odwołującego jednak jedynie w zakresie, w jakim ustalono niniejszy stan faktyczny. Zeznania ich były zbieżne tylko w części dotyczącej mieszkania przez odwołującego

we wsi R. (obecnie: R.) wraz z rodzicami, którzy uprawiali rolę, jego pomocy w gospodarstwie rolnym matki, a także uczęszczania przez niego do Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Ł. w spornym okresie.

Jednak świadek L. J. nie potwierdziła, aby ubezpieczony wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym codziennie oraz nie posiadała wiedzy, ile czasu poświęcałby na wykonywane tychże czynności. Świadek wskazała jedynie, że widziała sporadycznie, gdy ubezpieczony pomagał przy roli, ale nie była w stanie jednoznacznie stwierdzić, z jaką częstotliwością zajmował się gospodarstwem. Świadek nie wiedziała, co odwołujący robił oraz w jakich godzinach w ciągu dnia poświęcał czas na pracę w gospodarstwie, nie wiedziała też, po ile godzin dziennie ubezpieczony wykonywał taką pracę. Wobec powyższego zeznania odwołującego w zakresie wykonywania przez niego codziennie pracy w

gospodarstwie rolnym nie zasługiwały na uwzględnienie, bo nie miały żadnego potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Ubezpieczony za pomocą zgromadzonego materiału dowodowego nie wykazał, że faktycznie pracował w gospodarstwie rolnym każdego dnia. Również wskazane przez niego czynności jako składowe pracy w gospodarstwie nie zostały udowodnione, gdyż z zeznań jedyne go świadka nie wynika, w jakim zakresie pracował on w gospodarstwie rolnym. Sąd dysponując jedynie zeznaniami odwołującego nie może dać im w pełni wiary w sytuacji, gdy nie są potwierdzone żadnymi rzeczowymi lub osobowymi źródłami dowodowymi (poruszone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 marca 2017 r., sygn. akt III AUa 1031/16).

W związku z tym, Sąd po przeprowadzeniu wszystkich dowodów zawnioskowanych przez ubezpieczonego, uznał materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 14 marca 2017 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 27 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3 oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

W myśl art. 28 pkt 1 i 2 ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3 oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

W niniejszej sprawie organ rentowy uwzględnił odwołującemu staż pracy w wymiarze 19 lat, 2 miesięcy i 25 dni, który nie był kwestionowany. Ubezpieczony wnosił o zaliczenie jako okresu uzupełniającego, okresu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16-tego roku życia,
3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-tego roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Odwołujący ukończył 16-ty rok życia w dniu 19 kwietnia 1948 r. Organ rentowy do stażu pracy zaliczył odwołującemu min. okres zatrudnienia od dnia 1 września 1951 r. do dnia 31 października 1952 r. oraz okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 18 listopada 1953 r. do dnia 18 kwietnia 1955 r. W związku z tym spór w niniejszej sprawie

obejmował okres od dnia 19 kwietnia 1948 r. do dnia 31 sierpnia 1951 r. co do którego ubezpieczony twierdził, że pracował wówczas w gospodarstwie rolnym.

Sąd zważył, że odwołujący nie udowodnił, by wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym codziennie w sposób systematyczny. Wobec niekwestionowanych w toku postępowania faktów należy mieć na uwadze, że ubezpieczony w spornym okresie od momentu ukończenia 16-tego roku życia uczył się w szkole w Ł.. Sąd doszedł do przekonania, że zgromadzony materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że odwołujący w wolnych chwilach jedynie pomagał w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, przy czym nie udowodnił w procesie częstotliwości świadczenia tej pomocy.

Nie ulega wątpliwości, że sporadyczna pomoc nie stanowi ani prowadzenia gospodarstwa rolnego ani nawet stałej pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-tego roku życia, zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego. Przedstawione przez ubezpieczonego dowody nie pozwoliły na ustalenie, że jego praca w gospodarstwie nie była wykonywana sporadycznie. L. J. zeznająca w charakterze świadka nie potrafiła wskazać konkretnych czynności wykonywanych przez ubezpieczonego. Świadek odpowiadając na pytania często wypowiadała przypuszczenia i domysły, bo jak sama stwierdziła, nie chodziła po wsi i nie pytała. Rodzina ubezpieczonego mieszkała na przeciwległym końcu wsi w stosunku do świadka, w odległości ponad kilometra, dlatego świadek nie знаła odpowiedzi na poszczególne pytania. Zdaniem Sądu, 88-lenia L. J. zeznawała raczej o sytuacji przeciętnej rodziny mieszkającej w tej samej wsi, niż o wykonywaniu pracy przez ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców, a potem już tylko matki. Wprawdzie potwierdziła, że ubezpieczony pomagał matce w gospodarstwie po śmierci ojca, jednak nie wiedziała, czy pracował przy zwierzętach, co i jak często robił w polu, świadek podkreślała, że nie bywała często w tym gospodarstwie, dlatego nie ma wiedzy.

Z tych przyczyn świadek nie mogła potwierdzić zeznań odwołującego, jakoby codziennie miał pracować na roli. Również dowody z dokumentów nie potwierdzają tej spornej okoliczności. Archiwum Państwowe w S. w piśmie z dnia 8 maja 2018r. wskazało, że w zbiorach nie odnaleziono dokumentacji potwierdzającej, iż A. W. wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Zatem jedynym dowodem wskazującym na wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie rolnym są zeznania samego ubezpieczonego, a to zbyt skromny dowód, by mógł przekonać Sąd o wykonywaniu takiej pracy. Co więcej, nawet sam ubezpieczony podawał informacje nieprecyzyjne, ogólne, często mówiąc o tym, co trzeba było zrobić w gospodarstwie, a nie o tym, co robił osobiście. Stwierdził na przykład, że latem pracował w gospodarstwie po 3-4 godziny dziennie.

Z orzecznictwa wypracowanego przez Sąd Najwyższy wynika, że praca w gospodarstwie rolnym nie może być traktowana inaczej, niż przebyte w poprzednim stanie prawnym okresy ubezpieczenia, a przynajmniej powinna być ekwiwalentna tytułowi ubezpieczenia. Skoro w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy do uwzględnienia okresów pracy przed dniem 15 listopada 1991 r. wymagane jest wykonywanie jej w wymiarze przynajmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy, to świadczenie pracy na rzecz gospodarstwa rolnego osoby bliskiej powinno odpowiadać co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Dyspozycja art. 5 pkt 3 ustawy rewaloryzacyjnej stanowiąca

o dopuszczalności uzupełniającego uwzględnienia do stażu emerytalnego, przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-tego roku życia, wyraźnie nie wyznaczały rozmiaru świadczonej pracy i nie wymagały, aby praca ta stanowiła jedyne lub główne źródło utrzymania zainteresowanej, nie może być jednak kwestii, że do stażu emerytalnego uwzględnia się nie okresy jakiegokolwiek pracy, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą (poruszone w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 1998 r., sygn. akt II UKN 3/98, z dnia 10 maja 2000r., sygn. akt II UKN 535/99, z dnia 19 grudnia 2000 r., sygn. akt II UKN 155/00, z dnia 4 października 2006 r., sygn. akt II UK 42/06, z dnia 17 października 2008 r., sygn. akt II UK 61/08, z dnia 8 marca 2011 r., sygn. akt II UK 305/10 z dnia 25 marca 2014 r., sygn. akt I UK 340/13).

Sąd zważył, że nawet uznanie hipotetyczne zeznań odwołującego za w pełni wiarygodnych nie prowadziłyby do uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do ogólnego stażu pracy. Ubezpieczony twierdził bowiem, że wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym codziennie przez 3-4 godziny. Zaś z przytoczonego orzecznictwa wynika, że możliwe jest zaliczenie, jako okresu uzupełniającego stażu pracy na roli w sytuacji, gdy jest ona wykonywana, co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Niewątpliwie pełny wymiar czasu pracy wynosi 8 godzin, a jego połowa 4 godziny. Przy ewentualnej pozytywnej ocenie zeznań ubezpieczonego należałoby stwierdzić, że nie wykonywał codziennie pracy w wymiarze, co najmniej 4 godzin, co również wpływa na ocenę wydanej przez organ rentowy zaskarżonej decyzji jako prawidłową.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji, ustalwszy, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 20-letnim stażem pracy.

W punkcie 2 wyroku Sąd zasądził ze środków Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie na rzecz adwokata W. L. kwotę 90,00 złotych powiększoną o stawkę podatku VAT zgodnie z § 19 ust. 1 w związku z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714).

Zarządzenie: (...)